

ŹRÓDŁA I TYPY REDUKCJONIZMÓW WE WSPÓŁCZESNYCH ANALIZACH KULTURY

Streszczenie

Istnieje wiele szkół, orientacji i strategii poznawczych rozwijanych na gruncie współczesnych studiów kulturowych, których celem jest zbliżenie do właściwego zrozumienia istoty i przejawów kultury. Niezależnie od ich dokonań ciągle aktualne pozostają pytania o sposób rozumienia ich celu, metody, ale wszelako i przedmiotu. Podobnie ciągle istotnym pozostaje zagadnienie, w jaki sposób pytania te odnoszą się do podstawowych atrybutów natury ludzkiej i tego, co nazywamy człowieczeństwem. Ciągłej refleksji wymagają także ograniczenia, jakie na drodze do ich poznania stwarzają nam warunki naszego bytowania, używane metody, role i wzorce naszej wrażliwości, ale także różne rodzaje redukcjonizmów, które hamują poznawcze i osobowe potencjały naszego rozwoju. Niniejszy artykuł opisuje niektóre rodzaje ontologicznych, antropologicznych, strukturalnych i osobowych redukcji we współczesnych analizach kultury oraz ich konsekwencje, szczególnie wtedy, gdy instrumenty tych analiz zastępują ich obiekty, kiedy takie wartości jak mądrość traktujemy jak wiedzę, prawdę – jako umowę, odpowiedzialność – jako pragmatykę, piękno – jako doświadczenie i kiedy, na koniec tego procesu, wszystkie te wartości sprowadzamy do systemu informacji, wizerunków i wrażeń.

Streścił Leszek Korporowicz

Słowa kluczowe: studia kulturowe, analizy kultury, redukcjonizmy, redukcje ontologiczne, redukcje antropologiczne, redukcje strukturalne, redukcje osobowe.

SOURCES AND TYPES OF REDUCTIONISMS IN CONTEMPORARY CULTURE ANALYSES

Summary

There are many approaches and schools, so many research orientations and strategies, which are aimed at bringing us closer to understanding the nature of culture and cultural studies. Regardless of this, the basic and for the most part still unanswered questions, continued to be valid: How do we understand the subject of these studies? What are the motives behind pursuing them? How do we integrate the reflection, knowledge and study with the more broadly understood human cognitive and cultural activity? How will the study allows us to overcome the constraints of time, space and patterns of our own cultures, methods, professional roles, canons of sensitivity and imaginations, but also different kinds of reductions and make it possible to increase the potential of its development? This article describes some kinds of ontological, anthropological, structural and personal types of reductions in contemporary cultural analyses and their consequences, especially when the instruments of the study displace their objects, when such values like wisdom we treat as knowledge, truth as agreement, responsibility as pragmatism, beauty as a kind of experience, and in the final of the process, all these values we reduce to information, images and impressions.

Summarised by Leszek Korporowicz

Key words: cultural studies, culture analyses, reductionisms, ontological reductions, anthropological reductions, structural reductions, personal reductions.